

PHILCO-phil

Syllabus contentorum.

1. Orientii Commonitorium fidelium, cum notis Henr. Leonh. Schurzfleischii.
2. Christ. Gottfr. Stentzelii Liber de aurium blandimentis veris magis quam blandis.
3. Io. Alrah. Birnbaum de natura ac usu studii antiquitatum liber singularis.
4. Io. Christian. Fischeri Selecta et rariora Latini purioris monumenta, ubi habentur a) Frid. Gotthilf Marschall dicti Greiff Panegyricus in obitum uxoris Sophie Elisabeth. Schwartzensfeldia. b) Io. Phil. Sleuogtii Progr. de uno studiorum genere seligendo. c) Eiusd. Progr. de hierarchia Romana. d) Christian. Gott. Schwarzii Progr. in obitum Christian Gottfr. Laur. Kinnii. e) Epistola quadam selectiores virorum doctissimorum e Mstis eruta. f) Varia poetica, ut a) Vlr. de Hutten Vir bonus. b) Eiusd. Ovis, Nemo. y) Io. Alexand. Brasgiani Náv, Omnis. d) Eiusd. Elegia Mopsus in dolio. e) Io. Passeratii Nichil. y) Io. Henr. Acneri Carmina nonnulla. g) Io. Christ. Fischeri Panegyricus in natalem Friderici III. principis heredis Saxonis Gothani. h) Ei. Oratio de concordia rationis et perspicua elegantisq. latina dictionis. i) Ei. Coméntatio de iudicio phrasium stili Romani vulgo neglecto. k) Inscriptio.
5. Io. Henr. Schusteri Schedion critico-philologicum, in quo genuina indoles linguarum IV. cardinalium, scilicet Germanicæ, Latine, Græcæ ac Hebrææ, simulq. naui quidam in vulgaribus præceptis, nec non aliqua compendia doctrinæ adhibenda ostendantur.
6. Georg. Christian. Hallbaueri Diss. de recta linguarum discendarum ratione.
7. Eiusd. Diss. de scriptura, eiq. origine, natura et variis modis, præcipue per litteras ex ære fusas.
8. Christ. Gottl. Ioecheri Diss. de M. Antonii Triumviri Timonio.
9. Sigism. Frid. Dresigii Coméntatio de correctoribus imperii Romani.
10. Io. Christian. Fischeri Diss. de Hubertino clerico Crescentinate, elegantiorum litterarum sæculi XV. in Italia instauratore.
11. Erhard. Reuschii Diss. de bibliothecis Romanorum.
12. Mich. Lilienthalii Diss. de philothecis varioq. earundem usu et abusu.
13. Io. Henr. Martii Diss. de præcipuis iisdemq. antiquioribus litterarum statoribus ac Mæcenatibus.
14. Sigism. Fritzscheii Diss. de præcipuis iisdemq. recentioribus litterarum statoribus ac Mæcenatibus.
15. Io. Gottlob Guttleri Coméntatio de lectione monumentorum Græcorum Latinorumq. acroamatica et eiq. in primis dignitate.
16. Sigism. Frid. Dresigii Animaduersiones in Fabri thesaurum continuata.
17. Dan. Guil. Molleri Diss. de S. Aurelio Victore.
18. Eiusd. Diss. de C. Fannio.
19. Io. Gottfr. Hauptmanni Diss. de Atticisms.
20. Io. Georg. Eccardi Censura diplomatis Carolini de scholis Osnabrugensis ecclesia Græcis et Latinis, ab obiectionibus Iodoc. Herm. Nunninghi vindicata.
21. Sam. Florentis Riccini Diss. de profesoribus veteris ecclesia martyribus.
22. Gottlieb Wernsdorffii Diss. de constitutionum apostolicarum origine, contra Guil. Whistonum.
23. Io. Iust. Spier Diss. qua testimonia patrum V. primorum seculorum de Pauli apostoli itinere in Hispaniam confecto labefactantur.
24. Alexand. Politi Oratio de literarum Græcarum necessitate.
25. Adv. Steyeri Diss. de infulis sacrae dignitatis insignibus.
26. Iac. Perizonii Diss. de rebus atque incrementis Præsesorum.
27. Io. Frid. Weidleri Diss. de sacramentalibus.
28. Io. Iac. Syrbii Sententia theologorum nostratium de determinata futurorum contingentium veritate adserta.
29. Erh. Reuschii Diss. de immutabili natura lege.
30. Io. Georg. Walchii Diss. de episcopo patre spirituali.
31. Eiusd. Diss. de variis theologiam tradendi methodis.
32. — Historia transsubstantiationis pontificia.
33. — Diss. de formulis salutandi apostolicis.
34. Henr. Hlausings Diss. de methodo demonstrandi mathematica, ad res theologicas non applicanda.
35. Frid. Iac. Firnhaberii Diss. de eodem argumento.

36. Io. A.
37. Mat
38. Chri
39. Geor
40. Henr
41. Io. A.
42. Io. G.
43. Gust
43. Gott
44. Com
45. Chri
46. Eiu
47. Chri
48. Iul.
49. Io.
50. Got
51. Au
52. Io.
53. Ern
54. Chri
55. Geo
56. Chri

36. Io. Leonh. Frisch Origo characteris Sclauonici, vulgo dicti Cirulici.
37. Matthia Nicol. Braunt Diss. de dominatu pontificis Romani.
38. Christoph. Matthai Pfaffii Petrus Badius Scepticus refutatq.
39. Georg. Henr. Ribouii Diss. de controuersijs eruditorum generatim consideratis.
40. Henr. de Bello nouo Meditationes rationales, quibz veritates quadam philosophica ab erroribz sectatorum Wolfii strenue vindicantur.
41. Io. Dan. Herrnschmidii Progr. de discrimine artis rhetorica et homiletica.
42. Io. Gottlob Stolze de questione: an concubinatq sit tolerabilior polygamia?
43. Gust. Georg. Zeltneri Schediasma de theologo suspicioso.
43. Gottfr. Christoph. Claudii Responsio ad vindicias Pilgerianas.
44. Corn. Dieter. Kochii Progr. de disputatoribus nonnullis in ecclesia medijs cui infelicibz, nominatim de Felice Vrgellitano et Elipando Toletano pontifice.
45. Christian. Breithaupti Progr. de nauis Scholasticorum in metaphysica commisis.
46. Eiusd. Diss. de existentia demonum.
47. Christian. Wolfii Specimen physica ad theologiam naturalem applicata, sistens notionem intellectus diuini per opera natura illustratam.
48. Iul. Franc. Duue Progr. de praeposteris ac fatalibz clericorum quorundam in politicis rebus consilium.
49. Io. Frid. Wucherers Diss. de aequilibrio adfectuum in temperamento cholero-melan- cholico, in ordine ad religionem, muneris curam et patientiam.
50. Gottlieb Sam. Freueri Diss. de compendiaris eruditione.
51. Aug. Mülleri Diss. de inuidia.
52. Io. Iac. Mülleri Diss. moralis de propaedeutibus.
53. Ernest. Conradi Diss. de surdorum enuntiationibus.
54. Christoph. Schreiberi Diss. de cometis.
55. Georg. Goerzi Diss. de cataclysmo Thuringiaco.
56. Christian. Schultzens Diss. de baccataureo.

Gammiehd

Godofredus Ludouicus Krüger,
Malkusinus, me sibi comparauit
Luedlimb. d. 24. iul. 1742.

Sp. 2. P. 8. 1742

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50

51.

34

I. J.
DISSERTATIONVM MORALIVM
PRIMA
DE

PROPÆDEVM
MATIBVS

QVAM
BENEVOLO AMPLISSIMÆ FACVL
TATIS PHILOSOPHICÆ INDVLTIV

P R Æ S I D E
M. JO. JAC. MÜLLERO
FACVLT. PHILOS. ADJ.

PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTET

JO. FRIDERICVS DE Ritter /
EQVES SAX.

IN AVDITORIO PHILOSOPHORVM
AD DIEM 9. JAN.
A. C. MDCC LXXXV.

J E N Æ,
Typis JOH. DAV. WERTHERI.

1685

DISSELTATIONVM MORALIVM

PRIMA

DE

PROBABIVS

MATHEMATICIS

BENEDICTO AMPLISSIMO FACULT

TATE PRAESIDENTE NOBILIS

P R A E S I D E N T I

M. JO. JAC. MULLERO

RECVIT-THESIAE

PRIBICO EXAMINAVIT EXAMINI SVMMITTE

JO. ERIBERIVS DE BUNNIV

BOVS SAX

IN AUSTRIACIS UNIVERSITATIBVS

AD D. M. JAN.

A. C. MDCCXXXV

J. E. N. E.
Typis JOH. DAV. WERTHERI

7. 7.

PROPÆDEVMATA
ETHICA.

§. I.

Vanquam omnem, quæ τῶν τὰ ἀνθρώπων
Philosophiam illiusque alteram in-
primis partem, quam ETHICAM vo-
camus, compendiis institutionibusve
tradere aggressi sunt multi, tamen su-
um, ad quem collimarunt scopum, attigerunt pauci.
Cujus quidem rei quæ sit ratio, inventu haud difficile
est. Non pauci namque Ethicam non ex sua, quâ gau-
det, dignitate & amplitudine metientes intra angustos
coarctarunt limites, eamque undecim ferè virtutum
vocalibus cum enumeratione dissidentium de ultimo
fine sententiarum absolvi putarunt. Alii etsi paulò
longius progressi his adhuc alia adjecerint, tamen A-
nalyticæ, sine qua nec demonstrationes nec ullam ha-
beri posse scientiam certum est, non satis imbuti noti-
tiâ hanc de moribus doctrinam nec eò, quò par est, or-
dine, nec justâ ubique methodò tradiderunt, sed omni
præposteritatis & trajectionis licentiâ, priora postero-
re, posteriora priore locò ordinarunt, nec apodicticis,
scientiæ morum producendæ unicè accommodis, sed

A 2

pro-

probabilibus saltim & dialecticis atque ad veri similitudinem confictis, argumentis merisque conjecturis totum negotium feliciter confici posse non sibi solum, sed & aliis persuadere in animum induxerunt, adeo ut inter ceteras depravatæ Philosophiæ pravorumque in ea existentium dogmatum causas defectus Analyticae artis & hinc nata *αμεθοδεία* ut præcipua à genuinis quibusvis semper habita & etiamnum habeatur Philo-

(a) tom. 1. sopher. Audiamus ea de re (a) Hispanum vividissimam Joan. Ludov. Vivem: Neque dici potest, ait, quos de causis errores in se admiserint veteres Philosophi ducti levissimis argumentis, quod rationem atque artem colligendi corrupt. art. ignorarent. Cujusmodi sunt ea, propter quæ Epicurus asseruit, voluptatem esse S. Bonum; Anaxagoras, omnia esse in omnibus; Stoici virtutes animalia esse, & alia, quæ passim sunt obvia illis, qui antiquorum legunt placita.

(b) Dissert. Et (b) Michaelen Piccartum, qui quod loco ambitionem, ignaviam, temeritatem, avaritiam, aversionem corruptæ confessionis errorum, pertinaciam, ignorantiam, invidiam & id genus alias depravatæ Philosophiæ causas ac pestes eruditè explicat, tandem etiam in malis Philosophiam corrumpentibus hunc, quem diximus, defectum

(c) th, 42, exsertè his ponit verbis: (c) Hæc quæ ordine commemoravi mala videntur delere nobis veteris Philosophiæ splendorem, his accepta ferenda est labes tot seculorum, quibus accedit loco quidem hic postremum, sed vi ac nocendi efficacia facile primum: neglectus doctrinæ Analyticae sive genuini τῆς ἐπιστήμης τεύχος, quem Aristoteles ἀπαιδευσίαν τῶν ἀναλυτικῶν appellat & in veteribus reprehendit 4. Metaphys. c. 3. & c. 4. ἀπαιδευσίαν ἀπλῶς. Alios præposterus affectus, & falsa, quibus imbuti, principia ac hypotheses à recto tramite transversos egere, religi-

religioni sibi ducentes, si vel latum unguem à magistri sui, cui maximè addicti, placitis semelq; conceptis opinionibus recederent, quò in Philosophia, cum primis morali, nihil perniciosius esse solet. Alii linguarum & imprimis Græcæ, quâ quicquid ad nos ex veteri Philosophia derivatum boni consignatum est, notitia destituti suis interpretationibus moralia misere detorserunt veterumque dogmata admodum depravata exhibuerunt. Alii aliis destituti subsidiis hanc morum Philosophiam non leviter affligerunt illiusque progressum insigniter retardarunt.

§. 2. Ne igitur & nobis Ethicam tradituris idem quod illis accidat, omni in id cura ac studio incumbemus, ut, quoad ejus quidem fieri potest, scopulos, in quos illi irruerunt, prætervehentes unumquodque ex suis principiis ac fundamentis, non neglectò, qui moralibus debetur, ordine, deducamus quæq; vel bonis moribus vel principiis moralibus vel ordini dissentanea vel aliàs indistinctè nimis ab aliis prolata aut penitus omissa sunt corrigamus ac suppleamus. Quod ut modestè & citra ullius præjudicium facere animus est, ita non desperamus benevola prudentum judicia.

§. 3. Id ipsum verò ut eò expeditius fiat, priusquam ad ipsa hujus artis penetralia contendamus, paulisper in illius vestibulo subsistendum videndumq; *quodnam ejus nomen, quæ definitio, quæ partes, quis partium ordo, quod objectum, quæ methodus & id genus alia.* (d) Quamvis enim de his & similibus instituta doctrina ad nullius adeoque nec Ethicæ essentiam nec integritatem pertineat, cum nulla disciplina sibi ipsi subjiciatur aut sub suo objecto contineatur, nec nisi

3. c. 3. §. *prælude* illa vel iis, quæ (e) *Aristoteli* ἐξωτῆ λόγῃ dicuntur, *orationum exordiis* similis sit; tamen quia hæc hactenus obtinuit usus, ut hæc ipsa statim in limine tradantur, ideò ne aut consuetudini huic refragari aut *Ethicam* sine præcognitis tradere videamur, in exponendis talibus hac vice non nihil morabimur, si prius de *hujus doctrina*, quò vocanda sit, nomine paucis dispexerimus.

4.
(e) 3. Rhetor. c. 14.

§. 4. Ex compendiis Auctorum, quæ prostant, nemini incognitum esse potest quantopere illi in appellatione hujus doctrinæ varient & modò παιδείαν, modò εἰσγωγήν, modò aliis eam designent nominibus. Sed enim παιδείας quod attinet notionem, quemadmodum ab hac præcogniti doctrina oppidò diversa est, ita huic illam accommodare aut hujus illam nomine dignari non licet, cum παιδεία ex (f) mente *Philosophi & Græcorum illius Interpretum* nihil aliud quàm *facultatem εὐστόχως perspicaciter judicandi τι καλῶς ἢ μὴ καλῶς ἀποδίδωσιν ὁ λέγων*, quid rectè aut secus à docente exponatur, significet, quàm omninò destitutus esse potest, qui ceteroqui *nominis, definitionis, objecti, finis aliorumq;* ad hanc doctrinam pertinentium scientissimus est. Multò minus alteram notionem ad præsentem doctrinam designandam usurpare licet, cum hæc ea tantummodo, quæ, ut dictum, ipsius scientiæ nomen, objectum, finem & cetera extra ipsam scientiam posita attinent, exhibeat, ad interiorum autem tractationem nunquam se demittat, εἰσγωγήν autem utrorumque, licet compendiarium, nobis sistat. Nobis igitur his & id genus aliis, utpote minus congruis appellationibus suis relictis *Autoribus*, universam hanc præliminarem ac propædeumaticam, quæ *Ethica* etymon, definitionem, objectum, partes, methodum & id genus alia ante illam præco-

præco-

præcognoscenda tradit, doctrinam, ut inscriptio & titulus monstrat, salvò tamen meliori cujusque judicio *ᾠγαδέματα* aut *ᾠγαδεῖα* Ethica nuncupare, placuit ad imitationem (g) *Platonis* (h) *Suida* (i) *aliorumque Græcorum*, quibus doctrina Theologicis præmissa & in universum *τὰ πρῶτα μαθήματα* ante Theologiam aut alias disciplinas doceri solita *ᾠγαδεῖα* vel *ᾠγαδέματα* vocantur.

§. 5. Primum verò quod in hac proœmiali doctrina considerandum occurrit *Ethica* nomen est. De quo quin Græcum sit omninò nulla, quamvis cui præcisè ex Græcis vocabulo natales debeat, haud perexigua lis sit. Nos licetis perquam ridiculis absurdisque (k) *Verforis*, *Dorbelli*, *aliorumque* notationibus, *Ethicam* vel *ἠθικὴ ἡθικῆ*, *more* vel *ἠθικὴ ἡθικῆ* consuetudine seu *assuetudine*, ab illo quidem *immediatè* & *proximè*, ab hoc *mediatè* & *remotè* deducimus, sumtâ *moris* notionem (l) *nec pro instituto patrio*, *nec pro frequenti sepiusque etiam sine ulla ratione repetito operandi modo*, sed *pro actibus hominum saepius repetitis iisque liberis ac voluntariis*, in quibus dirigendis cum *Ethica* in primis occupata sit, inde *disciplina de moribus vel moralis* audit.

§. 6. Cave tamen ne *ἠθος* seu *consuetudinem*, ex qua hanc nostram de moribus doctrinam mediate denominatam diximus cum *ἀσκήσει* seu *exercitatione* confundas, cum illâ virtus, hâc ars acquiratur, illâ idem numero actus toties repetatur idemque facilius atque libentius fiat, hâc assidue plus aliud quid adjiciatur eademque fiat facilitate, sicuti de *Milone Crotoniate*, quem (m) *Cicero ex lateribus & lacertis suis nobilitatum* scribit, compertum habemus, ipsum, cum quotidie vitulum humeris gestasset, tandem etiam tauro gerendo fuisse.

(g) VII. de
Republ. p. m.
536. lit. D.

(h) in voc.
ᾠγαδέματα.

(i) *Synes.*
in *Dione* p.
41. D.

(k) *Andr.*
dissert. Eth.
1. th. 8.

(l) *Sext.*
Pomp. Fest.
lib. XI. de
verb. vet.
signif.

(m) in *Ca-*
ione Majori

§. 7.

§. 7. Duobus autem modis Ethicam à Philo-
 sophis acceptam novimus : (1) UNIVERSIM pro totius
 Philosophiæ Practicæ ambitu, prout ea non Stoici solum
 sed & Epicurei usi videntur. De quibus Seneca quidq;
 vitas Philosophorum descripsit, Diogenes Laertius, quo-
 rum ita de primis (n) ille: Philosophiæ tres partes esse di-
 xerunt & maximi & plurimi Auctores, Moralem, Natu-
 ralem & Rationalem. Prima componit animum, secunda
 rerum naturam scrutatur, tertia proprietates verbo-
 rum exigit & structuram & argumentationes, ne vero
 falsa surrepant. Ceterum inventi sunt & qui in pau-
 ciora Philosophiam & qui in plura diducerent. Qui-
 dam ex Peripateticis quartam partem adjecerunt, Civi-
 lem (Politicam) quod quandam propriam exercitatio-
 nem desideret & circa aliam materiam occupata sit; qui-
 dam adjecerunt his pa. am Græci οἰκονομικὴν vo-
 cant administranda re. amiliaris scientiam; quidam
 & de generibus vitæ locum separaverunt. NIHIL AUTEM
 HORUM, adjicit, IN ILLA PARTE MORALI NON REPERITUR.
 Et quibusdam interjectis: Ergò cum tripertita sit Phi-
 losophia, moralem ejus partem primum incipiamus di-
 sponere. Quam in tria rursus dividi placuit, ut prima
 esset inspectio suum cuiq; distribuens & æstimans quanto
 quidq; dignum sit & c. Secunda de impetu; Tertia de
 actionibus. (o) Et de posterioribus: Epicurei duas par-
 tes Philosophiæ putaverunt esse, Naturalem atq; Mo-
 ralem, Rationalem removerunt. Consimilia de Stoicis
 (p) in vit. (p) Laertius. Tripartitam esse, ajunt, Philosophia ra-
 Zenonis tionem, aliam quippe Physicam, Ethicam aliam, Tertiam
 Citt. lib. 7. Logicam. Sic autem primus divisit Zeno Citticus in lib.
 p. 395. de Orat. Chrysippusq; de Orat. atq; in 1. Physic. & c.
 (q) in vit. Et (q) ejusdem de Epicuro ac Epicureis: Tres igitur in
 Epic. lib. 10 partes

(n) Epist.
 89. p. m.
 397.

(o) cit. l.

(p) in vit.
 Zenonis
 Citt. lib. 7.
 p. 395.

(q) in vit.
 Epic. lib. 10

partes & ipse Philosophiam divisit. *Canonicam, Pby. p. 609.*
sicam & Ethicam. Canonica igitur illa accessum continet
ad opus, & agitur de illa in libro, qui inscribitur Canon.
Porro Physica natura totam speculationem continet, de
qua in libb. naturalium triginta octo atq; in epistolis per
elementa differitur. Ethica verò de electione & fuga
differit, qua in voluminibus de vitis & epistolis ac lib. de
sine tractatur. (2.) PARTITIM & strictè pro altera eaq;
nobiliore Philosophiæ practica parte, de S. Bono, ultimo
actionum humanarum fine, agente & Politicæ sensu
speciali ita dictæ, ut ejus comparti, cum qua totum per
analogiam sic dictum integrale constituit, contradi-
stincta. Cujusmodi significatus hodie propemodum
in scholis obtinet, eoque sensu accepta Ethica ratione
objecti ab Aristotele τὸ ἠθικόν, Politica quæ circa mores
versatur, ab aliis per synecdochen totius pro parte,
Philosophia moralis, scientia morum, Philosophia pra-
ctica, Prudentia, Philosophia τῆς τὰ ἀνθρώπων & id ge-
nus aliis insignitur nominibus.

§. 8. Atque hoc ultimò modò acceptam *Ethi-*
cam ita delineare placet: Est pars Philosophiæ
Practicæ prior, finem illius & quæ ad hunc
spectant, declarans.

§. 9. Pro cuius intellectu oppidò necessarium
est intelligere quam *Ethica* ad *Philosophiam Practicam*
relata rationem habeat, *speciei an partis?* Cum haud
perexigua ea de re inter *Doctores morales* lis sit & spe-
ciosius utrinque rationibus certetur. Ab illorum parte
stat (r) *Celeberr. Dn. Conringius* hac inprimis nixus hy-
pothesi, quod felicitas humana à civili societate non
nisi per accidens dependeat, eamque assequi detur non
qui-

(r) c. 6. de
Civil. pru-
dent. p. 81.

qui- 82, 95.

B

quidem extra omnem societatem, citra tamen societatem civilem, cum omnis generis Virtutum exercitium ab homine in ceteris, civitate minoribus, societatibus haberi, perque illud vita, quantum ad eam satis est, feliciter transigi possit, etiamsi extra omnem omnino societatem civilem constitutus sit & procul ab ea absit. Nec obesse felicitati humanæ aut illius evertere existimat essentiam, si vel maximè non semper omniq; tempore homo propter externorum requisitorum defectum omne virtutis negotium peragat, cum ad eandem omnino satis sit, si modò paratus sit quacunq; data occasione ejus nihil intermittere. Adhæc ad vitæ hujus necessitates explendas non adeò necessarium esse, ut homo in civitate degat, cum intra recti fines exercita cupiditas, fatente etiam Philosopho, parvò contenta sit paucisque vita indigeat. Et quod nunc adeò multis in vita opus sit, id non tam naturali egestati quàm potius infatiabili hominum cupiditati opinionique, omnium rerum quamvis luxuriosam abundantiam sectantium adscribendum esse, cum DEUS hominem, ipsò Salomone teste, creaverit rectum, h. e. simplicem & parvò contentum primorumque nostrorum parentum vitam omnino ignaram ejus fuisse luxuriæ, etsi omnium prudentum judicio in aurea tunc & beatissima constituti fuerint ætate ac felicitate.

§. 10. Hæc & id genus alia, quæ summus Vir pro utriusque & Ethicæ & Politicæ integritate urfit, quamvis haut immeritò vel solius auctoris nomine veneramur, tamen opposita sententia sicuti receptior ita firmioribus argumentis niti videtur. Quod ut appareat, repetendum hic ex Analyticis est, quod cujusque scientiæ unitas & diversitas ex unitate ac diversitate sub-

subjecti generis vel objecti formalis & primorum in-
primis principiorum pendeat, ita quidem ut illa sci-
entia, ex mente (s) *Aristotelis* & (t) *Græcorum* illius (s) *1. Post.*
Interpretum, *μία ἢ ἑτέρα* una vel diversa sit, quæ subje- c. 24.
ctum genus sub iisdem aut diversis principiis atque sub (t) *Philop.*
eadem vel diversa ratione considerat, cum, ut (u) *Tho-* & *Themist.*
mas de Aquino & ex eo (x) *Toletus* notant, τὸ *scire mo-* in comment
tas aliquis rationis sit & *operatio quadam anime in* ad b.l.
res. Sicuti autem motus speciem sumunt à terminis (u) *lect. 41.*
indeque præcipuè unitatem accipiunt, ita scientiæ à su- in *1. Post.*
is objectis veluti terminis, quæ quia in Theoreticis τὰ (x) *com-*
γένη, ut vocantur, *ὑποκείμενα*, in practicis fines sunt, 24. *1. Post.*
sponte inde fluit, unam ibi aut diversam esse oportere *quest. 1. in*
scientiam, quæ idem aut diversum subjectum genus, *respons. ad*
eandem hîc aut diversam, quæ eundem aut diver- *1. argum.*
sum finem agnoscit.

§. 11. Cognitò ergò unde scientiarum unitas
aut diversitas pendeat, jam porrò videndum erit, num
practicæ disciplinæ unus idemq; finis an multiplex sit?
Pro cuius quæstionis solutione tenendum, non indi-
stinctè quemlibet actuum humanorum finem Philo-
sophiæ morali propositum esse, sed, omnibus consen-
sientibus Philosophis, summum eumque ultimum, (y) (y) *Cicero*
ad quem cuncta referri oporteat, ipse autem nus- *1. de fin. 9.*
quam, quiq; omnium bonorum complexio, summum
morale bonum, & τὸ τέλος sive finis per excellentiam di-
citur. Quod si hoc, certè nisi pugnancia & ea dicere
volumus, quæ sensum, qui rem exprimat, nullum ha-
bent, Philosophiæ Practicæ non possumus duo supre-
ma & ultima bona aut fines attribuere, cum hoc pactò
neuter esset summus ac ultimus, neque mens aut appe-
titus noster quidquam, in quo tanquam in extremo

consisteret, haberet. Quocirca aut asserendum nobis erit, unicum summum bonum, quodque cum hoc membro indivulso junctum nexu est, unicum numero habitum practicum dari, aut statuendum, neutrum tale esse. Posterius propter incommoda & incongrua inde sequentia dici nequit, admittendum igitur erit prius.

(2) 1. ad Nic. c. 1. §. 12. Idem, quod diximus, etiam ex clarissimis *Aristotelis* testimoniis intelligi potest. (2) Illustris ejus rei locus statim in principio librorum *Ethic.* ad *Nic.* habetur, ubi, postquam de S. B. agere ejus, quæ reliquarum facile princeps ac domina est, scientiæ esse quibusdam argumentis evictum dederat, tandem hæc subjungit. *εἰ γὰρ καὶ ταυτὸν ἐστὶν ἐνὶ καὶ πόλει, μείζον γὰρ καὶ τελειότερον τὸ τῆς πόλεως φαίνεσθαι καὶ λαβεῖν καὶ σῶζειν. ἀγαπητὸν μὲν γὰρ καὶ ἐνὶ μόνῳ, κάλλιον καὶ θεϊότερον ἔθνη καὶ πόλεις.* *Quamvis idem sit unius & civitatis bonum, tamen hujus consequi & conservare bonum majus & perfectius esse videtur: præclarum enim cum sit vel uni soli illud contingere, quanto præclarius ac divinius gentibus ac civitatibus illud conciliari.* Consimilia his

(a) 1. *Polit.* passim in (a) *Politicis.*

c. 2. 7. *Polit.* c. 2, 3, 15. &c.

§. 13. Sed ut regeramus & quædam ad argumenta contrariæ sententiæ adferamus, quorum præcipuum illud est, quod S. Bonum morale homo consequi possit, etiam si extra omnem cœtum civilem constitutus sit: videtur hoc nobis pugnare cum insigniori S. B. conditionum aliqua, quam Philosophus ex parte possidentis seu ejus, in quo est, exigit, ἀπάρκεια nimir. sive sufficientia, quæ non eò præcisè absolvitur, quod possidenti solùm, verùm etiam parentibus, uxori, liberis, amicis, civibus omnibusque quibus lege natu-

naturæ & officii ratione aliquid debet, satis sit, sic ut ista
ἐκείνης & ἀυτάρκεια non ex possidentis tantummodo
persona, sed aliorum quoque, maximè verò civium, ad
quos ea terminatur, æstimanda sit. Juvat ipsius hanc
in rem (b) *Philosophi* verba subjungere. Sic ille: Φαί-
νεσθαι ἢ καὶ ἐκ τῆς ἀυτάρκειας τὸ αὐτὸ συμβαίνει. τὸ γὰρ τέλει-
ον ἀγαθὸν ἀυτάρκες εἶναι δοκεῖ. τὸ ἢ ἀυτάρκες λέγομεν ἐκ αὐ-
τῶ μόνῳ ἢ τῶ ζῶντι βίον μονότην, ἀλλὰ καὶ γονεῦσι, καὶ τέκνοις,
καὶ γυναίκε καὶ ὅλως τοῖς φίλοις καὶ πολίταις. ἐπειδὴ φύσει
πολιτικὸν ἄνθρωπος. Id verò bonum, quod absolutum
sive perfectum est, videtur in se habere id, quod est satis.
Satis autem esse cum dicimus, ἔ id dicimus, non quod
sibi soli vitam solivagam ἔ solitariam agenti, sed
quod parentibus etiam ac liberis ἔ conjugi, ἔ univer-
sim amicis ac civibus satis est: quadoquidem homo ad
vitam societatemq, civilem natus est.

(b) I. Eth.
c. V.

§. 14. Quod ad rationem attinet pro primo
argumento allatam, illud equidem libens agnosco, pos-
se temperantiam, mansuetudinem, & id genus virtutes
alias etiam extra civitatem in societatibus eâ minori-
bus exerceri, sed virtuosæ ejusmodi actiones tamen
privatam duntaxat possidentis aut paucorum socio-
rum salutem attinent, nec dubitandum est, quin ali-
quod adhuc suæ perfectionis complementum accipi-
ant, si quoque ad publicum civium emolumentum re-
ferantur: quo enim pluribus quis virtute sua prodest,
eo perfectior ac dignior quoque est actio. Ultimum
civitatis bonum ut ut re ipsa idem est quod ultimum
bonum hominis, quatenus tamen commune est totius
civitatis bonum, potius ac perfectius, ut antea dictum,
censetur: quò dignior autem atque perfectior ceteris
paribus est finis, eò nobilior atque perfectior ipsa, quæ

ad hunc tendit, actio est. Ut hinc summa hominis in hac vita perfectio non tantum in eo, quod beatum in ordine ad seipsum, sed & in his, quæ ipsum in ordine ad alios, maximè verò cives, perficiunt, consistat. Et huc fortè respexit (c) *Philosophus*, utpote cui illa demum perfecta virtus audit, quando qui eam habet non solum secum sed cum altero etiam virtute uti, eaq; quæ alteri conducunt aut principi aut Reipublicæ agere potest. Et apud (d) *Platonem Socrates*, quando non semel *σωφροσύνη* temperantis esse, ait, *μη τὰ τῆ ἐαυτοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἢ ἀλλοτρίων περὶ τῆν*, non sua solum & privata, sed ea etiam, quæ aliorum adeoq; ipsius civitatis sunt curare atq; agere, eosq; qui temperantiam esse res suas tantum agere existimant, veluti *Charmidem & Critiam*, hoc nomine perstringit.

(c) §. Eth.
c. 3.

(d) Dialog.
Charmid.
qui Oper.
ejus tom. 2.
habetur, p.
161.

§. 15. Quod porrò adferebatur: haudquam S. Boni essentiam tolli, quando propter requisitorum inopiam non usquequaque homini virtutes exercere permissum est, cum, ut quis virtuosi nomen sustineat, fatis sit virtuosè agendi animus & promptitudo: ad id reponimus, quod defectus iste S. Bono nulatenus obsit, aut ejus evertat essentiam, dummodo non illius, qui ab hujusmodi exercitio prohibetur, culpa contrahatur. Et ratio illa valida est eo casu, quando non copia datur majoris alicujus ordinatæque societatis. Quod si verò quis tale vitæ genus sibi eligit, ubi nulla fermè nobiliorum virtutum relicta materia est, seque illi subducit occasione, ubi non tantum suæ & aliorum succurrere indigentia ipsamque juvare remp. & potest & ex rectæ rationis præscripto tenetur, sed præterea animum quoque omni virtute potest perficere, non potest non requisitorum defectus & plurima-

rimarum virtutum, quæ ex illo resultat, intermissio indeq; felicitatis quædam imminutio contingere, cum causæ causa etiam causati causa sit. Appositè hanc in

rem (e) Plato: ἕκαστος ἡμῶν εὐχὰς αὐτῷ μόνον γέγονεν, ἀλλὰ τῆς γενέσεως ἡμῶν τὸ μὲν ἢ ἢ πατρὸς μερῶν, τὸ δὲ ἡοι γυνήσων, τὸ δὲ ἢ οἱ λοιποὶ φίλοι. *Non nobis solum nati sumus, sed ortus nostri partem patria, partem parentes, partem amici vendicant.*

(e) Epistol. IX. Archyta Tarent. inscripta tom. 3. p.

§. 16. Denique & de eo dubitandum, utrum ad vitæ hujus indigentiam explendam non opus sit societate civili. Etsi enim demus vitam hanc paucis contentam esse, necessitatibusve illius utcunq; explendis simplices & civitate minores societates valere, tamen quia non adeò commodè, ut in civitate, ubi fermè omnium rerum copia suppetit, nostra aliorumq; expleri potest indigentia, nisi tot tantisque, quæ civitas fert, commodis te defraudare & præcipuarum virtutum laudisque tollere velis materiam, omninò civilem expetas consociationem necessum est. Benè (f) Grotius: *Voluit Natura Auctor (DEUS) nos singulos & infirmos esse & multarum rerum ad vitam rectè duccendam egentes, quò magis ad colendam societatem (maximè civilem τῆς πόλεως ἀνταρκείας πέρας ἔχουσαν) raperemur.*

357.

(f) Operis de Jur. B. & P. Prolegom. n. 16

§. 17. Locus ex (g) Ecclesiaste qui profertur, Venerandis Dominis Theologis docentibus, non de simplicitate aut frugalitate loquitur, sed hunc sensum habet: DEUM hominem rectum, id est, sapientem, justum & sanctum condidisse, sed ipsum à con-creata illa rectitudine mox declinasse & cogitationes pravas, obliquas & ab ea, quam DEUS ipsi primum indiderat, rectitudine planè alienas quæsisisse.

(g) c. 7. v. 30.

§. 18.

§. 18. Ad extremum *boni viri à bono cive* discrimen quod attinet, ut non omni civitati honesta civium vita proposita est, quamvis cuilibet ea proposita esse debeat, sed civitates non minus ac singuli hominum non rarò à felicitate vera aberrant, & hanc alià in opibus, alià in honore ac gloria, alià in voluptatum affluentia tantùm, alià aliis in rebus quærunt; ita non mirum, si in ejusmodi corruptis & virtutum incuriosis rebus publicis non eadem boni viri bonique civis virtus est; in rectis interim civitatibus & optima imprimis, quæ veram beatitudinem affectat & ceterarum, quæ paucioribus numeris tales sunt, mensura constituitur, discrimen illud aut omninò nullum aut adeò perexiguum est, ut inducendo specifico inter Ethicam & Politicam discrimini omnino impar sit.

§. 19. Atque ex his, quæ diximus, jam evidens est, Ethicam non integrum & completum habitum à Politica specie distinctum, sed unius integri & totalis habitus practici partem esse cum Politica strictè sic dicta unum completum & perfectum habitum constituentem. An autem ea in ordine ad Politicam tanquam sui compartem partis generalis ad specialem an verò prioris ad posteriorem rationem habeat? ulterioris est indaginis. Plerique priori subscribentes sententiæ Ethicam à Politica ut partem generalem à speciali differre, illamque non de fine solum sed & de subjecto ac mediis, generaliter tamen & in communi, hanc de iisdem, sed in specie præcipere existimant. Et inter hos ex recentioribus apertè stat *Henr. Julius Scheurlius*, qui quò locò Practicæ Philosophiæ partitionem instituit, duas eam in partes, *Communem & Propriam*, distinguit, *Communemq;*, quam generalia rectè vivendi præ-

(h) Dissert.
Philos. Moral. 1. §. 99
p. 48.

præcepta tradere, omnesq; ac singulos omnium ordi-
num homines, ut in hac vita felices esse possint, ad vir-
tutem assuefacere asserit, *Ethicam* sive *Moralem* *strictè*
sic dictam; *Propriam* verò, quæ de magistratus ac sub-
ditorum officiis disputat, totamque civitatem beatitu-
dine civili imbuit, *Politicam* sive *Civilem Sapienciam*
appellat. Clarius adhuc (i) in *dissertationum* *Moralium*
altera, ubi, cum de utriusque & contemplativæ & Acti-
væ Philosophiæ necessitate hujusq; apud veteres cultu-
ra ac diverso eam tradendi modo, *Dogmatico*, *Para-*
netico & *Characteristico* aliisque differuisset, simulque
Carolus Franciscus d' Abra de Raconis, qui *Ethicam*
verè ac propriè dictam scientiam statuerat, pluribus
(jure an injuria deinceps videbimus) perstrinxisset,
tandem etiam de partibus acturus ita inquit: *Agendum*
nunc porrò de ejusdem (Ethicæ) partibus, quæ sicuti in
omnibus disciplinis practicis ita in hac quoq; tres sunt
præcipuæ: Finis, Subjectum & Media. Et finis quidem ut
cognoscatur, ultimus præsertim, prorsus necessarium est,
cum propter illum actio omnis instituatur, &c. Et variis
circa objectum allatis sententiis, mox suam circa illud
mentem aperturus, subjicit: *Nos hominem, quatenus fe-*
licitatis civilis capax est, vel, si magis immediatum quæras
subjectum, actiones humanas voluntatis, quatenus per
præcepta bene vivendi ad bonum & finem ultimum dirigi
possunt, statuimus &c. *Tertium deniq; in Ethicis locum,*
sicuti etiam in omnibus aliis disciplinis Practicis, Media sibi
vindicant, quorum ope introduci finis in subjectum & pot-
est & debet. Ea sunt virtutes, semivirtutes & cum Vir-
tute conjuncta &c. Nec alia mens (k) *Job. Gerb. Vossii,* (k) lib. de
qui non solum tres *Ethicæ* attribuit partes, finem sub-
jectum & media, illumque beatitudinem civilem, istud
S. 9+

C

ani-

animam humanam, hæc virtutes appellat, sed & Ethicam per eam Philosophiæ practicæ partem delineat, quæ prudentiæ communia præcepta ex principiis naturâ notis explicat. Eundem in sensum *Jacobus Martini, Conradus Hornejus, Michael Wendelerus, Job. Geilfus* aliq; recentiorum: estq; hæc communis ferè *Scholasticorum* sententia, nisi quod hi in eo ab illis abeant, quod subjectum Ethices hominem solitariū nec nisi vitam Monasticam degentem constituent, de quo postea.

(l) *Proemio lib. 1. c. 2. Phil. mor.* §. 20. At alii his adversam tenent sententiam, contendentes, Ethicam à Politica non ut generalem à speciali, sed ut priorem à posteriore differre, illique solius finis, huic subjecti & mediorum tractationem propriam esse, idq; adeò ex *Philosophi libb. Nicomacheis* imprimis, manifestum esse, ut nulla omninò ea in re probatione opus sit. Ex illis primò nominamus supra laudatum (p) *Michael. Piccart.* Sic ille: *Philosophiam Practicam ordine Analytico ab Aristotele nostro scriptam, nobis certum est. In eo autem primò locò considerandus venit finis, deinde subjectum, tum media finem subjecto accommodantia.* Et cujusq; descriptione sigillatim interposita, mox, quidnam finis quidve subjecti ac mediorum denominationem in Philosophia practica subeat, ita determinat: *Finis igitur est εὐδαιμονία, h. e. felicitas s. beatitudo: inventas enim in hunc finem societates constat, uti hominibus benè beateq; esset. Hic finis consideratur à Philosopho in libb. Ethicis, in quibus ordine hæc docet: An sit aliquis finis ultimus, in cuius adeptione εὐδαιμονία s. felicitas illa consistat? quibus nominibus veniat? quæ de eo veterum opiniones? quidnam ille verè? quæ ejus natura & in qua re potissimum consistat? quomodo acquiratur & quæ deniq; sint ejus cognata, repugnantia & accidentia.* Inde in *libris Politicis* initio considerat subjectum, in quod felicitas illa sive finis introducendus est, id v.

(m) *Synopses Eth. lib. 1. c. 2. p. 6. & seqq.*

(n) *lib. 1. Phil. pract. p. 6.*

(o) *Eth. exempl. exercit. 1. n. 2.*

(p) *diss. Polit. de origine & divis. reip. Philos. Altdorffina inserta th. 1. & seqq. p. 507.*

id v. est civitas. Quod subjectum initio considerandum est, antequam de mediis agatur, ut adparere possit, sit ne subjectum tale, quod sit capax huius finis &c. Consimilia his in Isagogae in lectionem Aristotelis sive hypotyposi totius Philosophiae Aristotelicae (q) Idem sentiunt (r) Jac. Thomasius, (q) c. 28. §. (s) Jason Denores, (t) Christianus Dreierus (u) Melchior 21. §. seqq. Zeidlerus, quosque ut ὁμοψύχως laudat. Piccartus, (x) (r) Philos. Felix Accorombonius §. (y) Jac. Mazonius, aliique e re-pract. tab. i. centioribus modernisq; Philosophis. §. 2. §. an-

§. 21. Utuntur autem hi partim κατασκευαστικοῖς austru- not. in eas. entibus, partim ἀνασκευαστικοῖς destruendis & oppo- (s) de con- sitam sententiam evertentibus argumentis. Ex illorum stit. part. classe hoc veluti præcipuum habetur, quod per inte- Phil. civil. gros X. ad Nicom. libros nihil aliud Philosophus egerit, p. 88. quàm ut universæ Philosophiæ Practicæ finem, sum- (t) Disput. mum idque ultimum hominis bonum ejusdemque defi- Metaph. p. nitionem & partes partiumque partes, affectiones, prin- 27. cipia, opposita, affinia ac consequentia exposuerit, sic ut (u) Analys. juxta methodum Aristoteli in Ethicis receptam hæc no- post. Ana- stra morum scientia tota quanta quanta non nisi ultimi lyt. lib. 3. c. 3. finis enucleatio sit & singula inibi ab ipso tradita Philo- (x) Comm. sopho non alium in finem sint, quam quod vel directè Ethic. vel indirectè ad S. Boni intellectum conducant. Atque (y) in præ- hoc ipsum non ex totius Operis Ethici structura solum lud. Philos. & contexta singulorum librorum capitumq; serie, sed & Aristot. §. ex ultimi libri capitumq; extremo clare conspici posse ex- Platon. sect. istimant, ita enim ibidem Philosophus (z) ab Ethicis ad 6. c. 2. Politica transiturus: ὁ δὲ ἀλιπόντων ἐν τῶν πραγμάτων ἀνερί- (z) c. 10. νητον τὸ πρὸς τῆς νομοθεσίας αὐτῶν ἐπισκέψασθαι μάλλον βέλ- lib. X. ad ον ἴσως καὶ ὅλως δὴ πρὸς πολιτίας, ὅπως εἰς δύναμιν ἢ πρὸς τὰ Nic. ἀνθρώπινα φιλοσοφία τελεῖται. Cum antiquiores negoti- um de legumlatione impervestigatum prætermiserint, melius fortassis est, ut nos ipsi id consideremus atq; omninò de Republ. universim de Republica, ut pro viribus Philosophia, quæ ad hu- manis res spectat, perficiatur atque integra habeatur. Quo in loco quin totius Philosophiæ practicæ partes ac mem- bra,

bra, quibus ipsa perficitur, Aristoteles complexus sit & ex partibus istis, quæ adhuc in Politicis expediendæ sint, expresserit, nulli dubitant.

§. 22. Sed nec desunt ipsis argumenta ἀνασκευαστικά, quibus oppositam sententiam destruunt. Nam quod attinet Virtutes, quæ S. Boni media constituuntur, hanc illas ad istud rationem habere negant, cum omne medium quæ tale fini producendo proportionatum esse, h. est. eâ gaudere virtute oporteat, quæ finis in subiectum introduci queat. Hanc ipsam autem Virtutibus vim inesse neminem putant facile admittere, qui civitatis, in qua versatur, fat novit statum, qui hodie hujusmodi est, ut nisi vis adhibeatur ἀναγκαστική, ac leges condantur, quibus refractarii ad officium cogantur, nunquam fore, ut eadem suo potiatur fine. Adhæc inductione constare quæ mediorum denominationem sustinent, ea nunquam sui finis definitionem expressè ingredi, virtutes autem in definitione S. B. (quippe quod *Philosopho actio secundum virtutem optimā & perfectissimam est*) exsertim poni ejusque essentiam ingredi. Deniq; oppidò inconveniens esse ajunt Virtuti in ordine ad S. Bonum mediorum rationem tribuere, cum Virtus sit habitus, S. Bonum autem ἐνέργεια sive operatio. Sicuti autem alias in ceteris habitibus media operationibus, ab istis pendentibus, contradistincta sunt, ita eadem & hic à S. B. distingui oportere. Neq; obesse his existimant locum (a) *Philosophi*, qui ad Nic. c. 10 *finem Ethicæ, beatitudinem, per virtutem & institutionem* obtineri asserit, cum id ipsum minimè eò trahendum sit, ac si virtutes S. B. media sint, sed saltim de virtute tanq. illius causa effectrice ac principio productivo intelligendū sit, nec alio de ea in Ethicis titulo à Philosopho actum fuerit, quæ quatenus ejus doctrina intellectui S. B. inservit ejusq; essentiam constituit. Atq; idem quoq; de anima hujusq; partibus, intellectu & appetitu, intellectum volunt, quæ in Ethica explicantur non quod illius subiectum sed principum sunt.

RITTER in apricam cupidus
descendit arenam,
Alea jacta bene est! Plau-
dite Pierides!

Generis & Virtutis Nobilitate conspi-
cua Juveni, Convictori atque
Auditori suo acceptissimo, Imq̄
scribeb.

**N. C. LYNCKER, D. Confil.
Sax. Aulic. & Jur. Fac.
Sen.**

*E*st humilis sensus censeri stemmate tantum
Et solo Gentis sanguine velle sua.
Is non incocta generoso mentis honesto,
Qua nunquam non, quò progrediatur,
habet.

Te, mi Chare, juvant Musæ, quibus addere
partis
Laudibus, & priscum scis geminare decus.
His animis dum nunc cupis in spectacula
mitti,

Multo successu comprecor omne geras!
Generoso & ad omnia summa nato Fauto-
ri suam testaturus promptitudinem fac.

M. Jo. Georg. Müllerus,
Schol. Patr. Rect.

C 3

Poscit

Poscit opem Sophia nec non conjurat amicè
Humanum quicquid perpolit ingenium.
Hoc ut persuasum scimus Tibi, sic neque de Te
Post expectamus quod mediocre fiet.
Generosi DN. Respondentis Auditoris sui perindu-
strii pulcerrima quæq; minanti virtuti dabat Imc̃p̃
PRÆSES.

Helden dürfen nicht der Jugend
Aus gesetztem Circul gehn;
Ritter müssen Muth und Jugend
Durch berühmtes Thun erhöh'n/
Und die unerschrockne Hand
Heben über Erd und Sand.

Feinden Faust und Degen Zeigen
Und den festbewehrten Sinn
Auf der Unschuld Hülfte neigen
Ist der Tapffern Lob-Gezwinn/
Solches macht/ daß mancher Mann
Gold und Wapen führen kan.

Um die Rannen Lanzen brechen
Um ein angefülltes Glas/
Sich mit einem Truncke rächen/
Ist ja kein so rühmlich Was.
Das sind keine Künste nicht/
Wenn der Mund von Sauffen spricht.

Ritter / dein erhist Gemithe
Schwinget sich nach Helden-Art
Mit gewünschter Jugend-Blütthe
An der Ehren hohe Fahrt/
Daß man auch von deinem Fleiß
Schon genug zu rühmen weiß.

Heu-

Heute thust du gute Proben.
Auch die Weisheit liebet dich/
Die schon manchen hoch erhoben/
Welche nunmehr selbstn sich
Dir zur Seiten stellet ein
Um von dir beschützt zu seyn.

Nun diß sind die werthen Früchte/
Welche Schweiß und Arbeit trägt.

Gott verleih von seinem Liechte/
Das die rechte Weisheit hegt/
Dir zu aller deiner That/
Seegen/ Hülf und guten Rath!

Dem Herrn Respondenten ihrem Tischgenossen
und werthem Freunde sagte dieses

Ihr. Magnif. des Hn. Hofrath Lynckers
Sämtliche Tischgesellschaft.

Wie bey Verdruß und Lust/ in allem Thun und Lassen/
Ein hochgesinnter Geist sich möge sicher fassen/
Lehrt diese Kunst/ davon im Titul oben steht:
Und dieses ist die Bahn/ darauf ein Ritter geht.
Ein tapffrer Palmen Zweig kan nicht von Hecken stämmen;
Drum spielen auch von Ihm des Vaters Jugend-Flämmen.
Der Eltern hoher Ruhm ist Ihme fürgestellt:
So zeigt Er rühmlich sich als einen Muses-Held!
Die theure Jugend-Kunst wird Ihm vor solches Streiten
In der Vergnüglichkeit einst einen Preis bereiten/
Daß weder Freund noch Feind Ihn gleichviel schres-
cken kan!

Diß ist mein froher Wunsch/ der Himmel nehm' ihn an.

Dem Herrn Respondenten zu Bezeugung seiner Schul-
digkeit fügte diese Zeilen anbey

Friedrich Christian Kipsch.
Queis

Queis, Generose, cales flammis, has spargis ad astra
Ut rutilans docto fulgor in orbe micet.
Scandis enim cathedram felici sidere, quo Tu
Ceu Ritteriades nomine digna facis.
Pristina sic Patris Generosi vita redibit
Ut tanti semper vivat imago Viri.

Sic benè ominabatur

Philippus Schneider/SS. Theol. Stud.

Die Geister/ welche sonst aus Edlen Blut entspringen/
Die zeugen ihre Blut zur Jugend vor der Zeit/
Was aus den Cedern stammt / kan keine Dornen bringen/
Ein jedes Delblat zeigt die süsse Fettigkeit/
Er/Edler Ritter weist durch seine Jugend-Flammen/
Dadurch der Saal-Athen iezunder wird bestrahlt/
Daß seine Palmen nur aus solchen Wurzeln stammen
Die Kunst/Geschicklichkeit und Jugend hat bepfalt/
Drum muß der Sternen Krafft in seinem Vorsatz fließen/
Der Himmels-reiche Kuß streut lauter Segen ein/
Und Sama lässet schon Ihm dieses Ruhms geniessen/
Er werde allezeit ein **Edler Ritter** seyn.

Dieses setzte

Joh. Georg Reimann.

AB: 154893

AB: 154893

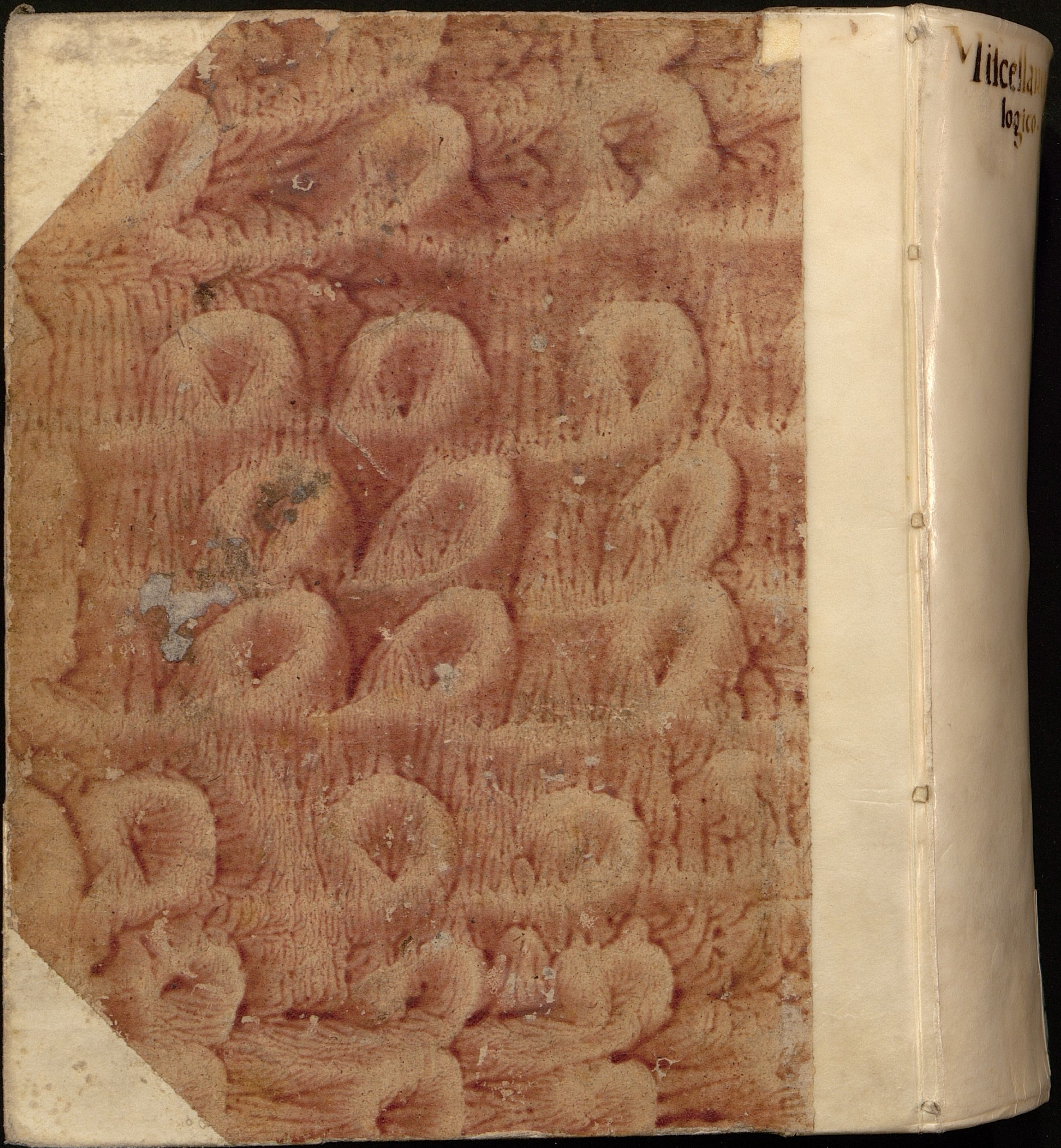
ULB Halle 3
003 313 859

SK

VD77

Miscellanea
logica

51. 54

I. J.
DISSERTATIONVM MORALIVM
PRIMA
DE

PROPÆDEEV MATIBVS

QVAM
BENEVOLO AMPLISSIMÆ FACVL
TATIS PHILOSOPHICÆ INDVLTIV

P R Æ S I D E
M. JO. JAC. MÜLLERO
FACVLT. PHILOS. ADJ.

PVBLCO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTET
JO. FRIDERICVS DE Ritter /
EQVES SAX.

IN AVDITORIO PHILOSOPHORVM
AD DIEM 9. JAN.
A. C. CIO IOC LXXXV.

J E N Æ,
Typis JOH. DAV. WERTHERI.

1675

